

В него почеркът е по-осъвременен, независимо, че са запазени някои особености на почерка на Димитър Паничков, като употребата на малка носовка, липсата на места на препинателни знаци, главни букви и др.²

На някои страници ръкописът съдържа бележки на писателя Никола Начов с лилаво мастило и чер молив, което свидетелства, че той е работил върху него и го е ползвал и в своята научноизследователска дейност. Сам Н. Начов споделя по въпроса: „С дядо Паничков си кореспондирах дълго време, най-вече през годините 1902 - 1905. От него притежавам тридесетина писма...Тук изложеното, както и по-нататъшните бележки, извлякох от неговите писма и от някои негови бележки, които след смъртта му ми предаде неговият син Ас. Паничков, и наредих, доколкото бе възможно по хронологичен ред.“³

Изглежда упоменатите от Н. Начов „бележки на Паничков“, предоставени му след неговата смърт от сина му Асен, са точно „Извлечение от биографията ми. Сборник х. Димитър Паничков“. За това свидетелстват и бележките на Начов в ръкописа. В „Сборник на Калоферска дружба“ (кн. II., С., 1924), Начов помества материала „Дядо хаджи Димитър Н. Паничков. А. Кратки биографични сведения. Б. Бележки на дядо Димитър Паничков“. Освен тях Начов му посвещава историческия си очерк „Димитър Н. Паничков“ в книгата си „Калофер в миналото. 1707 - 1877“. (С., 1927).

Михаил Димитров помества „Спомени и бележки от дядо Паничков“ в книгата „Христо Ботев. Неизвестни произведения“ (С., 1924).

Съпоставяйки горепосочените публикации с ръкописа „Извлечение от биографията ми. Сборник х. Д. Паничков“, става ясно, че последният съдържа неотразени в тях епизоди и събития. В ръкописа си х. Димитър Паничков се изявява като летописец⁴.

Напуснал Калофер, той заминава за Цариград, а оттам за Божи гроб с намерението да стане хаджия. В своите мемоари Д. Паничков отбелязва: „Като бях на Йерусалим на 1858 г. видях за светия нур⁵, как правят гърците на театро и бой с ерменците. Разправих на Д. Цанков за лъжовния нур. Господин Цанков обнародва във вест[ник] „България“ ... разви у българите това лъжовно нур.“⁶

В своите спомени за пътуването си до Божи гроб, публикувани от Никола Начов, Паничков също разказва за измамата със светия огън: „Казват, че светия нур пада от небето върху св. гроб...Хората що бяха горе на кубето, спуснаха с въжя свещите си да им ги запалят... Казаха ми, че ги палят с фосфор на тел...“⁷

По-нататък Димитър Паничков обяснява как се стига до публикацията за светия огън във в. „България“ на основание неговите данни: „През празниците пи-